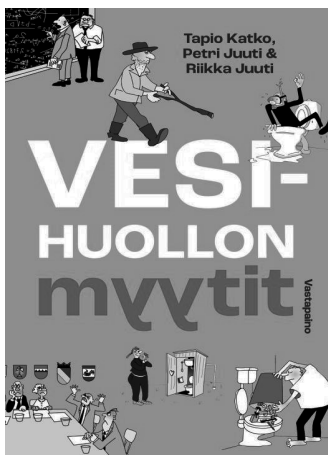


# Vesihuolto: hyvää ja halpaa

Pekka Kauppi



Katko, Tapio, Juuti, Petri & Juuti, Riikka. (2022). *Vesihuollon myytit*. Vastapaino. 213 sivua.

**S**ähkön korkea hinta on pakko maksaa, sillä hyvinvointiyhteiskunta ei tule toimeen ilman sähköllä toimivia laitteitansa. Vieläkin tärkeämpää on kuitenkin puhdas juomavesi ja vesihuolto muutenkin. Alansa parhaat suomalaiset asiantuntijat Tapio Katko, Petri Juuti ja Riikka Juuti ovat julkaisseet mainion kirjan *Vesihuollon myytit* tamperelaisen Vastapainon kustantamana. Kirjan ideana on oikoa vääriä käsityksiä vesihuollosta.

Vedellä on keskeinen merkitys arkipäivässä, mutta tiedämmekö asiasta tarpeeksi? *Vesihuollon myytit* saa lukijan useasti hiukan nolona toteamaan: ”Enkö ole tuotakaan hoksannut tai tullut ajatelleeksi, vaikka käytän vettä päivittäin?” Tässä kirja-arviossa nostan

esille joitakin merkittäviä otteita kirjan sisällöstä.

Äkkiseltään tuntuu oudolta, että käytämme WC:n huuhteluun juomakelpoista vettä. Miksei voi olla kahta eri järjestelmää, jotta vain keittiön puolella käyttäisimme korkealaatuista juomavettä? Kaksivesijärjestelmää ei kuitenkaan käytännössä kannata rakentaa. Vesihuollon vaiva ja kustannus syntyvät pääosin jäteveden pois viemisestä ja puhdistamisesta, mikä on tehtävä joka tapauksessa.

Maallikon mielestä kaupunki tai kunta voisi määrätä yhden ja saman liikelaitoksen huolehtimaan sähkön jakelusta ja vesihuollosta. *Vesihuollon myytit* selittää perusteellisesti, miksi näin ei ole. Sähkön jakelu ja vesihuolto on pidettävä erillään toisistaan, koska sähkö toimitetaan pistokeisiin valtakunnallista ja nykyisin jo maanosan laajuista verkkoa pitkin. Vesijohtoverkot ja vedenpuhdistusjärjestelmät taas ovat joko kiinteistökohtaisia tai kunnallisia. Ainakin tämä osa kirjasta on syytä esitellä suomalaisille kuntapäätäjille ja heitä palveleville konsulteille. Turhaa yhdistelyä pitää välttää.

Tavallinen suomalainen kuluttaja, vähittäiskauppias ja ravintoloitsija voi katsoa peiliin ja pysähtyä miettimään: ”Miksi Suomeen on tuotu vuosittain yli kaksikymmentä miljoonaa litraa vettä, pääosin Saksasta, vaikka hyvää vettä on omasta takaa?” Jos vedellä kuitenkin tehdään maailmankauppaa, niin miksi virta ei käy Suomesta kohti kuivuudesta kärsiviä ja ti-

heästi asuttuja maita? Suomesta vietään vettä vain noin miljoona litraa vuosittain.

Suomalaisten on syytä perehtyä vesihuoltoon kehittyvissä maissa. Miljoonakaupunkeja on pelkästään Afrikassa enemmän kuin 150, ja väestönkasvu keskittyy enenevästi kaupunkeihin. Osaamista on parannettava paikan päällä, sillä kannettu vesi ei kaivossa pysy. *Vesihuollon myytit* sisältää ansiokkaita lukuja kansainvälisistä vesikysymyksistä. Vesihuolto on yleisesti vajavaista kehittyvissä maissa, ja sitä täytyy siellä parantaa kärsivällisesti, pitkällä aikavälillä. Koulutuksen ja yliopistojen parantaminen on tärkeää. Ympäristönsuojelua, vesitaloutta ja jätehuollon tekniikkaa pitää tutkia ja opettaa, jotta paikallinen asiantuntemus voi levitä ja tulla käyttöön kehittyvissäkin maissa.

## Erehdykseni opettajana

Erehdyksistä voi ottaa opiksi yliopistollakin. Nuorena professorina vuosituhaten vaihteessa herättelin luentosalin opiskelijoita seuraavasti: ”Suomessa ei kannata säästää paperia eikä vettä.” Tarkoitukseni oli provosoida heitä näkemään uusiutuvien luonnonvarojen erityinen arvo. Paperin tai veden käyttäminen ei vähennä jälkipolvienne mahdollisuuksia kuluttaa paperia tai vettä. Suomessa riittää metsää, ja maassamme on runsaat vesivarat. Uusi metsä korvaa vanhan, ja sade täydentää

veisiäliöt. Tarkoitukseni oli kannustaa nuoria ratkaisemaan uusiutumattomien luonnonvarojen ongelmia, vastustamaan fossiilisen energian käytöstä syntyviä haittoja sekä pohtimaan fosforilannoituksen vähentämistä ja Itämeren suojelua.

Aivan nappiin luentoni ei mennyt. Sittemmin opin, ettei yliopiston virkatehtävissä pidä provosoida. Erehdykseni ei rajoittunut tyyliseikkaan. Veden säästäminen tarkoittaa myös *jäteveden* määrän vähentämistä ja merkitsee siksi jäteveden sakeuttamista. Jäteveden puhdistus on ratkaisevasti helpompaa, jos seos on sakeaa. Veden kulutuksen vähentäminen on sivuseikka, mutta vettä säästämällä voi edistää Itämeren suojelua ja kiertotaloutta, kun veden puhdistaminen tehdään mahdolliseksi ja edulliseksi.

## Sähkömarkkinat horjuvat, vesihuolto ei

Sähkö nousi pääkirjoitusten aiheeksi ja politiikan keskiöön vastaus, kun sen hinta kohosi ja toimitusvarmuus joutui uhatuksi. Sähkö oli kallista, vesi halpaa. *Vesihuollon myytit* kertoo, että vesi maksaa Suomessa keskimäärin 0,6 senttiä per litra. Siis litrasta hyvää vettä ei tarvitse maksaa edes yhtä senttiä! Edullisin keskiolut maksaa noin viisisataa kertaa enemmän ja on ruokajuomana vähemmän terveellistä.

Milloin viimeksi some-vaikutajat ovat julkaisseet kirjoituksia vesijohtoveteen ja jätevesikysymyksiin liittyvistä uutisista, uusista mahdollisuuksista tai uhkista? Vesi on elintärkeää, mutta siitä puhutaan vähän. Kirjoitetaanko vesihuollosta niin vähän sen vuoksi,

että maamme vesihuolto toimii ja vesi on hyvää ja halpaa?

Vaikka *Vesihuollon myytit* oikoo väärää käsityksiämme vesihuollosta, kaikilta osin sen myytit eivät kuitenkaan enää ole myyttejä. Kirja houkuttelee kutsumaan myynteiksi sellaisiakin asioita, joista tieteelliseen tietoon perustuva näkemys on jo vallalla. Tiedämme, että vesihuoltojärjestelmän kunnossapitoa on tehty liian vähän. Säästämme väärästä paikasta, koska puhdas vesi on elintärkeää. Jäteveden puhdistustasoa pitää edelleen kohottaa, ja kiertotaloutta tulee edistää.

*Vesihuollon myytit* on hyvin kirjoitettu, hienosti kuvitettu ja huolellisesti viimeistely. Se paljastaa, miksi Suomen vesihuolto toimii, vaikka sähkömarkkinat kävivät talvella romahduksen partaalla. ■